

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

ΒΚ ΤΟΥ

ΣΟΥΛΙΟΥ

Ὅμως αὐτῆ τοῦ Σουλίου ἦν ἡ τελευταία νίκη,
Ὁ λιμὸς δὲν ἐσεβάσθη τὴν ἰσχύν καὶ τὴν ἀνδρίαν.
Καὶ τὸ ὕδωρ εἶχε λείψει¹, κ' εἰς τοιαύτην δυστυχίαν
Τοὺς ἀμηχανοῦντας πένθος ἐκυρίευσεν καὶ φρίκη,
Καὶ στεγνὰ ἐκ δίψης χεῖλη
Καθικέτευον τὸν Πλάστην ἀνωθεν βροχὴν νὰ στείλῃ.

Ἀπὸ στόματος εἰς στόμα φήμη τότε φερομένη
Τὴν παράδοσιν τῆς χίρας λέγουσα διεξηπλοῦτο.
Ὁ γενναῖος πολεμάρχης Σαμουὴλ ἐναντιοῦτο,
Ἄλλ' ἐκραύγαζε κ' ἐβόα ἢ πληθὺς συσσωρευμένη,
Κ' ἐσπευδε ν' ἀναχωρήσῃ
Καὶ σὺν τῇ πατρίᾳ χώρα τόσας συμφορὰς ν' ἀφήσῃ.

Εἰς τὴν αἴτησιν ἐνδίδων τοῦ Τσαβέλλα τοῦ γενναίου
Ὁ Ἀληπασσᾶς προθύμως ὑπεσχέθη ἀμνηστίαν,
Κ' ἐπὶ ἄλλης χώρας πᾶσαν ἠγγυᾶτο εὐτυχίαν,
Καὶ δι' ὄρκου φρικτοτάτου τὴν συνθήκην ἐβεβαίωτο,
Μὴ βραδύνων νὰ χαρίσῃ
Ὅσα δι' ἐπιόρκιας ἐμελέτα ν' ἀνακτήσῃ.

Τέλος ἐφθασεν ἡ ὥρα ἡ πολὺδακρυς ἐκείνη
Ἀβοήθητοι καὶ πᾶσαν ἀπολέσαντες ἐλπίδα,
Ἐκλαιον οἱ μετανάσται τὴν πολὺκλαυστον πατρίδα.
Διεδίδοντο τῶν παιδῶν καὶ τῶν γυναικῶν οἱ θρῆνοι,
Καὶ οὐδέποτε ἡμέρα
Εἰς τὸν οὐρανὸν ἐφάνη δι' αὐτοὺς θλιβερωτέρα.

Ἀνεχώρησαν σκοτία ἐπεχύθ' εἰς τὰ βουνά των
Ἱερεῖς, σταυρὸν κρατοῦντες, προηγούντο τεθλιμμένοι.
Παιδῶν καὶ γραιῶν ἢ Χαίδω εἰς τὸ μέσον ὠπλισμένη
Τῶν πενθούτων ἦτο θάρρος καὶ κρηπίς τῶν ἀδυνάτων,
Καὶ μακρὰν ἀποχωροῦντες
Ἐστρεφον ὀπίσω βλέμμα, πρὸς τὸ Σοῦλι θεωροῦντες.

Ἐρημον τὸ Σοῦλι πάντες ἀνεχώρησαν, πλὴν μόνον
Ὁ πιστὸς ἐν τῷ φρουρίῳ Σαμουὴλ εἰσέτι μένει
Καὶ περὶ αὐτὸν ὀλίγοι μαχηταὶ συνηθροισμένοι
Ὡμοσαν εἰς τὸν πατέρα τὸν ὑπάρχοντ' ἀπ' αἰώνων
Ἄπαντες νὰ τελευτήσουν,
Ἄλλ' οὐδέποτε τὴν χώραν τῆς γεννήσεως ν' ἀφήσουν.

Δις ἀνέτειλεν ὁ Φοῖβος καὶ αὐτοὶ ἀκόμ' ἀντεῖχον
Κατὰ ρεύματος βαρβάρων πάντοθεν ἐπερχομένου,
Καὶ ὀπίσω περιβόλου βαθμηδὸν κρημιζομένου
Εἰς τοὺς ἐφορμῶντας θρῆνον καὶ φθορὰν πολλὴν παρεῖχον,
Ἄφοβοὶ πρὸ τοῦ ἀπίστου
Τόλμησ' θαύματα ποιοῦντες καὶ ἡρωϊσμοῦ μεγίστου.

Τέλος ὤρμησαν οἱ ἄλλοι καὶ λαμπροῦ τυχόντες τέλους
Ἄπαντες ὑπὸ τὰ ὄπλα ἔπεσον τῶν πολεμίων,
Ὁ δὲ Σαμουὴλ, ἐν μέσῳ διαμείνας ἐρειπίων,
Ἐβλεπε προσπετομένους οὐρανόθεν τοὺς ἀγγέλους
Καὶ μεθ' ἠδονῆς ἀφάτου
Περιέμενε τὴν ὥραν γαληναῖος τοῦ θανάτου.

1 Οἱ πολιορκοῦντες ἐπέτευχον νὰ κόψωσι τὴν μόνην πηγὴν, ἥτις ἔφερον ὕδωρ εἰς τοὺς Σουλιώτας.

Ἐπληρίαζε τὸ πλῆθος τῶν ἐχθρῶν ἐν ἀταξία.
Τοὺς συνωθουμένους σάλπιξ πρὸς τὰ πρόσω προσεκάλῃ
Ἐφθασαν. Εἰς τὴν πυρίτην πῦρ ὁ Σαμουὴλ ἐμβάλλει
Τρομερὸς ἠκούσθη κρότος· φλόξ ὑψώθη τεραστία,
Καὶ σφοδρῶς ἡ γῆ ἐσειοθῆ
Καὶ μετὰ τῶν ἐναντίων ὁ γενναῖος ἠφανισθῆ.

ἌΔ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ

Τὸ Σοῦλι, ποίημα τῆς εὐφραδοῦς Μούσης τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου Κατακουζηνοῦ, εἶναι ἔργον προγενεστέρων χρόνων, ἀλλ' ἄχρις ὥρας ἀδημοσίευτον, περιέχον 600 περίπου στίχους. Τὸ ἤδη δημοσιευόμενον ἀπόσπασμα, εἶναι τὸ τέλος τοῦ ὄλου ποιήματος.

ΜΗ ΥΠΕΡΒΑΛΛΟΝΤΑ ΖΗΛΟΝ

Κύριοί τε καὶ ὑπηρεταί, ὅλοι ἔχομεν βεβαίως ἐλαττώματα· καὶ εἰς πάντα καιρὸν ὑπῆρξαν ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῶν ἀνθρώπων δοῦλοί τε καὶ δεσπότηι ὑπερμέτρους ἔχοντες οἱ μὲν ἀξιώσεις, οἱ δὲ ἀπαιτήσεις. Ὁ Φίγαρος, τὸ κωμικὸν τοῦτο πρόσωπον, γενόμενον καὶ παρ' ἡμῖν σχεδὸν πασίγνωστον διὰ τοῦ ἰταλικοῦ μελοδράματος τοῦ Κουρέως τῆς Σιδιλλίας, εἶπε μίαν τῶν ἡμερῶν πρὸς κύριόν τινα, παραπονούμενον ὅτι δὲν εὗρισκεν ὑπηρετὴν καλόν· — «Ἡ Ἐξοχότης Σας ἀπαιτεῖ τόσας ἀρετάς ἀπὸ ἓνα ὑπηρετῆν· ἀλλὰ συγχωρήσετε καὶ νὰ σὰς ἐρωτήσω· γνωρίζετε πολλοὺς αὐθέντας ἀξίους νὰ γίνουσι τοιοῦτοι ὑπηρεταί;» Τὸ βέλος εἶναι βεβαίως ὀξύτατον, ἀλλὰ μοὶ ἐνθυμίζει περιεργόν τι, τὸ ὁποῖον συνέβη πρὸ δύο ἢ τριῶν ἐτῶν μόλις εἰς τινα φίλον μου.

Καίτοι ἀγαθώτατος ἄνθρωπος, εἶχεν ὁ φίλος μου περὶ οὗ ὁ λόγος τὰς ιδιοτροπίας του καὶ αὐτὸς, καθὼς πλείστοι κατὰ πολλὰ ἄλλα ἐξαιρετοὶ ἄνθρωποι. Ἡ συνήθης αὐτοῦ μονομανία ἦτο, — πρᾶγμα ἄλλως τε τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νὰ θεωρηθῆ καὶ ὡς ἀρετὴ, — νὰ μετέρχεται, ὡς ἰδίᾳ, λακωνισμόν τινα σπαρακτικώτατον· νὰ ἐκφράζῃ τὰς ἰδέας του διὰ λόγων ὅσον τὸ δυνατόν βραχυτέρων. Οὕτως ἔπραττεν ὁ Τάκιτος, οὕτως ἤθελε νὰ πράττῃ καὶ ὁ φίλος μου, τὸν ὁποῖον δότε νὰ ὀνομάσω Ζ.

Εἶχεν ἀποβάλει πιστότατόν τινα καὶ κάλλιστον ὑπηρετὴν χωρικόν, διότι, ὁ ταλαίπωρος παῖς, ἐν τῇ ἀφελείᾳ του, καὶ ὅπως εὐχαριστῆ κατὰ πάντα τὸν κύριόν του, τὸν ἤρωτα περὶ πάντων λεπτομερῶς, πρὶν ἢ προβῆ εἰς ἐκτέλεσιν τῶν προσταγμάτων του.

Παραδείγματος χάριν ὁ Ζ. τὸν ἔλεγε, — Φέρε μου, Μανώλη, τὸ φόρεμά μου.

— Τὸ καινούργιόν σου φόρεμα, αὐθέντη, ἢ τὸ παλαιόν; ἢ τὸ ἄλλο, ὅπου τὸ ἔχεις μισότριβο;

— Τὴν βοδινὴ παγίδα ὅπου εἶπες νὰ σοῦ ψῆσω, εἰς τὴν σχάρα τὴν θέλεις, ἢ τηγανιτῆ; Θέλεις νὰ τῆς θάλω καὶ παξιμαδάκι; ἢ μετὰ τὰ κρεμμυδάκια τὴν ἀγαπᾶς καλλίτερα;
Καὶ ὁ φίλος μου ἠγανάκτει· ἐφθειρε τὴν χολὴν του, ὅτι ἠναγκάζετο εἰς ὅλας τὰς λεπτομερεῖς ταύτας ἐρωτήσεις ν' ἀποκρίνεται. Ἐν συντόμῳ, βαρυνθεὶς, ἀπέβαλε τὸν Μανώλην.

Ὁ Κώστας παρουσιάσθη τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐφωδιασμένος ὑπὸ πολλῶν καὶ μεγάλων συστάσεων.

— Ἄκουσε νὰ σὲ εἰπῶ, — πῶς σὲ λέν; ... Κώστα τὸν εἶπε. Ὁ λόγος εἶναι ἀσῆμι, ἢ σιωπῆ ὅμως εἶναι μάλαγμα. Προτιμῶ τὸ μάλαγμα παρὰ τὸ ἀσῆμι, καὶ τὴν σιωπὴν παρὰ τὸν λόγον.